

JOINT RESEARCH CENTRE

FOCUS GRUP DE DESCOPERIRE ANTREPRENORIALĂ ÎN DOMENIUL AGRO ALIMENTAR REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD-EST

26 Octombrie 2016
Camera de Comerț și Industrie Suceava

RAPORT EVENIMENT

Raportul Focus Grupului de Descoperire Antreprenoriala in domeniul agro-alimentar in Regiunea de Dezvoltare Nord-Est a Romaniei

1. SUMARUL FOCUS GRUPULUI

Evenimentul s-a derulat in contextul procesului de **actualizare si revizuire a strategiei de specializare inteligenta a Regiunii Nord-Est**, document esential pentru absorbtia fondurilor europene alocate prin FEDR Romaniei in domeniul cercetarii, dezvoltarii si inovarii.

Organizat sub forma unui atelier practic de lucru, structura focus grupului a inclus 4 sesiuni de lucru : una introductiva, o sesiune de prezentari ale unor profesori si experti internationali si 2 sesiuni de lucru paralele, in cadrul carora cei **peste 40 participanti** au contribuit, in mod activ, la identificarea provocarilor si oportunitatilor de dezvoltare regionala in patru domenii emergente aliniate cu sectoarele prioritare din Strategia Regionala de Specializare Inteligenta:

- Dezvoltarea de noi produse (genetica plantelor, cresterea valorii nutritionale, hrana sanatoasa);
- Noi practici/procedee (a „doua recolta”, a „treia recolta”, economie circulara);
- Modele noi de afaceri in agricultura (trasabilitatea produselor, conectarea producatorilor la piata, etc);
- Utilizarea produselor agricole pentru scopuri industriale (bioenergie, constructii cu materiale naturale);

EDP în Agro-food	Grup de lucru Nr. 1	Grup de lucru Nr. 2	Grup de lucru Nr. 3	Grup de lucru Nr. 4
Provocare societală	Dezvoltarea de noi produse	Noi practici si procedee in domeniul agro-alimentar	Noi modele de afaceri in agricultura si industria alimentara	Utilizarea produselor agricole in scopuri industriale
Domeniul de explorat	Genetica plantelor, cresterea valorii nutritionale, hrana sanatoasa	A “doua” recolta, a “treia” recolta, economie circulara	Trasabilitatea produselor, conectarea producatorilor cu piata, etc	Bioenergie, constructii cu materiale natural

Experți

	Harri Malinen, Senior Expert , Universitatea din Laponia, Project Manager, Arctic Smartness Excellence, Implementarea de strategiei de specializare inteligenta din Laponia, Dietetician Inregistrat(VALVIRA)	Luigi Bistagnino, Profesor universitar la Departamentul de Arhitectura (Design industrial) la Politehnica din Torino	Alessio Cavicchi, Profesor de economie la Departamentul Alimentatie si resursele mediului, Universitatea din Macerata	Anniina Kontiokorpi, Project Manager la Consiliul Regional din Karelia de Nord, Finlanda; Ilari Havukainen Project, Manager Arctic Bioeconomy Cluster development, Regional Council of Lapland
Moderatori	Mircea Oroian, Profesor Universitar Facultatea de inginerie Alimentara Universitatea “Stefan cel Mare” Suceava	Corneliu Popa, Expert in domeniul Agricultura si Industrie Alimentara, ADR Nord Est	Tudor Jijie, Profesor Universitar Facultatea de Economie si Administrarea Afacerilor, Universitatea “Al.I.Cuza” Iasi	Laura Bouriaud Profesor Universitar, Facultatea de Silvicultura, Universitatea “Stefan cel Mare” Suceava

Agricultura este principalul domeniu de activitate in Regiunea de Nord Est. Avand in vedere numarul mare de companii, din acest sector de activitate, care isi desfasoara activitatea in Regiunea de Nord Est, agricultura devine un punct central pentru specializarea inteligenta. Regiunea Nord-Est poate dobândi un avantaj competitiv real prin identificarea unor nișe și prin exploatarea potențialului regional al acestora.

Organizațiile de cercetare și universitățile, mediul de afaceri, autoritățile publice și societatea civilă, atat din domeniul Agro alimentar, cat si din domeniile conexe, toate au jucat un rol esential în acest proces. Astfel, principalele părți interesate prezente la eveniment au fost incurajate sa coalizeze sub spectrul unei viziuni comune, printr-o abordare integrata si bazata pe situatia din teren, la identificarea unor oportunitati de dezvoltare adaptate la contextul local, ce pot face subiectul unor inițiative de proiecte concrete în acest domeniu.

Agenda si prezentarile expuse in timpul evenimentului sunt disponibile spre descarcare pe site-ul www.adrnordest.ro¹. Sumarul zilei este prezentat in cele ce urmeaza:

- Remarci introductive – cum a fost elaborata si care este stadiul actual al Strategiei de Specializare Inteligenta a Regiunii Nord-Est si de ce domeniul Agro alimentar este unul prioritar, Gabriela Macoveiu – Director Comunicare, Cooperare si Dezvoltarea Afacerilor, ADR Nord-Est;
- Ce reprezinta, care este insemnatatea si metodologia acestui seminar, Elisabetta Marinelli - JRC;
- Prezentarile expertilor pe cele 4 subdomenii specificate anterior:

- **Dezvoltarea de noi produse (genetica plantelor, cresterea valorii nutritionale, hrana sanatoasa)**—Dr. Harri Malinen, Director departamentul de Relatii Internationale al Universitatii din Laponia
- **Noi procese si metode utilizate in domeniile agro-food** (a doua si a treia recolta, economie circulara)- Luigi Bistagnino –Profesor universitar la Departamentul de Arhitectura (Design industrial) la Politehnica din Torino.
- **Noi modele de afaceri in Agricultura** (trasabilitate, conectarea producatorilor cu piata) Alessio Cavicchi – Profesor de economie la Departamentul Alimentatie si resursele mediului, Universitatea din Macerata
- **Utilizarea produselor agricole in domenii nealimentare** (bioenergie constructii cu material naturale)
 - Anniina Kontiokorpi, Project Manager la Consiliul Regional din Karelia de Nord, Finlanda
 - Mr. Ilari Havukainen, Project Manager, Arctic Bioeconomy Cluster development, Regional Council of Lapland

- Exercițiile participative de descoperire antreprenorială (doua sesiuni paralele)
 1. Colectarea provocarilor regionale
 2. Brainstorming idei de dezvoltare proiecte regionale – identificare oportunitati noi de afaceri
- Raportarea ideilor de dezvoltare regionala – rezumatul rezultatelor grupurilor de lucru

In sesiunea plenara introductiva au fost descrise inclusiv principiile procesului de descoperire antreprenorială și metodologia de lucru a acestui focus grup.

Au urmat prezentarile expertilor internationali, pe domeniul specific fiecaruia.

După prezentarile acestora s-a trecut rapid la organizarea meselor de lucru tematice prin impartirea participantilor in 3 grupuri de lucru si s-a continuat cu partea practica a intalnirii.

Primul exercitiu participativ, dupa ce am cunoscut moderatorii meselor de lucru (care au fost selectati luand in considerare experienta acestora in domeniile explorate) presupune ca fiecare participant sa identifice si sa prezinte o provocare ce ar putea fi rezolvata cu o solutie tehnologica.

In cel de-al doilea exercițiu participativ, după ce s-a realizat un top 3 al celor mai impactante provocări, s-a lucrat în subgrupuri pe fiecare dintre cele 3 provocări, în vederea identificării și reflectării asupra oportunităților de dezvoltare regională (în ceea ce privește crearea de afaceri specifice, dezvoltarea de noi produse sau industrii, participarea la lanțurilor valorice internaționale), urmând modelul Fișei” Idei de dezvoltare proiecte regionale”.

2. REZULTATELE FOCUS GRUPULUI

Ideile rezultate in urma celui de-al doilea exercitiu sunt expuse mai jos:

- **Dezvoltarea de noi produse (genetica plantelor, cresterea valorii nutritionale, hrana sanatoasa)**
 - Probleme tehnologice (Valorificarea deseurilor si a produselor secundare in produse cu valoare adaugata mare, cresterea constientizarii companiilor cu privire la

- exploatarea sustenabila a padurilor si utilizarea eficienta a materiilor prime, in general, precum si o mai buna informare a populatiei cu privire la beneficiile utilizarii produselor ecologice);
- Verigi lipsa in lanturile de productie;
 - Lipsa certificarii producatorilor si a certificarii produselor organice (altele decat cele agricole)
- **Noi procese si metode utilizate in domeniile agro-food (a doua si a treia recolta, economie circulara)**
 - Crearea unei platforme online prin care cei care obtin deseuri din activitatile agricole pot sa publice pe platforma si sa gaseasca, in acelasi timp, cumparatori. De asemenea, tot pe platforma se pot publica idei de valorificare a deeurilor obtinute;
 - Crearea lantului valoric in prelucrarea fibrelor liberiene (canepa, in) – lipsa cultivatorilor, topitoriilor, filaturilor;
 - Infiintarea de Cooperative in componenta carora sa fie fermieri care sa produca pentru comunitate (peleti si produse biocombustibile);
 - **Noi modele de afaceri in Agricultura (trasabilitate, conectarea producatorilor cu piata)**
 - BUKOWINA AGRIFOOD - NORTH EAST SYMBIOSIS PLATFORM (Platforma pentru promovarea turismului prin sustinerea producatorilor agricoli mici si mijlocii);
 - Platforma privind urmarirea trasabilitatii produselor alimentare;

In cele ce urmeaza vor fi detaliate ideile de dezvoltare regionala si propunerile de proiecte rezultate in urma acestui atelier. Acestea vor deservi la cunoasterea adevaratului potențial de inovare al regiunii și la conturarea portofoliului regional de proiecte aferent Axei 1 (Transfer Tehnologic) a Programului Operațional Regional 2014-2020, care se va constitui ca sursă de finanțare pentru acestea până în 2020.

1. Probleme tehnologice (Valorificarea deșeurilor și a produselor secundare în produse cu valoare adăugată mare, creșterea conștientizării companiilor cu privire la exploatarea sustenabilă a pădurilor și utilizarea eficientă a materiilor prime, în general, precum și o mai bună informare a populației cu privire la beneficiile utilizării produselor ecologice).

Descrierea oportunității de dezvoltare regională oferită de provocare

- Posibilitatea să creeze noi locuri de muncă, noi companii, noi activități economice;
- Regiunea are un potențial ridicat (pădure, teren agricol, produse tradiționale cu o reputație bună pentru consumatori)
- Există mai multe programe de finanțare care susțin investițiile în noi tehnologii;
- Existența POR care oferă posibilitatea de finanțare pentru crearea/dezvoltarea de centre de transfer tehnologic;
- Existența universităților care oferă soluții de cercetare și școli doctorale;
- În cadrul lanțului valoric de procesare a lemnului provocarea este să intrăm mai adânc în industria mobilei și a biocombustibililor prin dezvoltarea lanțului valoric pe bio-oil (Universitatea Ștefan cel Mare și Karellia vor schimba tehnologii de extragere a biocombustibililor din pin și vita de vie);
- În cadrul lanțului valoric pentru produse tradiționale (fructe de pădure, ciuperci, produse lactate, fructe) provocarea va fi să identificăm tehnologii pentru uscare, amestecare și păstrare pentru o perioadă îndelungată).

Punctele tari regionale pe care a fost construită ideea de proiect – se va identifica în mod clar component de cercetare

- Cantități mari de materii prime disponibile (lemn și resturi alimentare);
- Acces ușor și rapid la materie primă;
- Atitudine pozitivă a autorităților publice locale pentru a susține campanii de conștientizare și informare a populației;

Punctele slabe regionale care trebuie avute în vedere – ref. la capacitate, resurse umane, infrastructura de afaceri sau cercetare

- Lipsa resurselor de personal în cercetare, care să utilizeze baza materială existentă;
- Lipsa unor organizații intermediare între universități și companii (între cererea și oferta de tehnologii);
- Lipsa capacității actorilor locali de a crea campanii de conștientizare cu privire la transformările tehnologice și la economia circulară în general;

Rolul fiecărui element al helixului cvadruplu în urmărirea acestei oportunități

- Universitățile să se deschidă către companii și să le permită să utilizeze baza materială pentru cercetare, îmbunătățirea educației antreprenoriale oferite;
- Autoritățile publice locale să organizeze întâlniri între companii și universități, unde experții să prezinte tehnologiile actuale și beneficiile economiei circulare; strategii care să includă ținte și ambiții cu privire la aceste transformări;

- ONG: sa sustina campaniile de implementare si dezvoltare a propunerilor de programe de dezvoltare tehnologica in companii;

2. Lipsa verigilor intermediare in lantul valoric

Descrierea oportunitatii de dezvoltare regionala oferita de provocare

Avem acces la resurse materiale care pot fi transformate in produse cu valoare adaugata mare in industria agro alimentara, dar in acelasi timp si in industria forestiera;

In RNE exista o piata potentiala pentru produsele cu valoare adaugata mare (extras de fructe de padure, ciuperci, plante medicinale si multe altele), care in prezent sunt importate, desi in unele cazuri materia prima e achizitionata din Romania;

O alta oportunitate care ar putea fi dezvoltata in RNE e reprezentata de deseurile din industria forestiera (sau deseurile de biomasa din agricultura) care pot fi transformate in peleti, biocombustibili (energie), iar in unele cazuri, din ramurile copacilor pot fi extrasi antioxidanti cu utilizare in industria farmaceutica.

Punctele tari regionale pe care a fost construita ideea de proiect – se va identifica in mod clar component de cercetare

Utilizarea compusilor bioactivi din fructele de padure si deseuri pentru suplimente nutritionale, aditivi si produse farmaceutice bazate pe cele mai noi procedee de extractie.

Existenta materiilor prime, preturi mici de achizitie, salarii mici;

O piata de consum potentiala pentru acest tip de produse.

Punctele slabe regionale care trebuiesc avute in vedere – ref. la capacitate, resurse umane, infrastructura de afaceri sau cercetare

Lipsa de initiative in dezvoltarea de noi modele de afaceri pentru noi produse si re folosirea sau reciclarea deseurilor rezultate din productie.

Probleme legislative cu privire la certificarea acestor produse.

Majoritatea tinerilor aleg sa emigreze.

Lipsa cercetarilor industriale in dezvoltarea de noi produse.

Rolul fiecarui element al helixului cvadruplu in urmarirea acestei oportunitati

Academic- parteneriate intre universitati si sectorul privat pentru transferul cercetarilor tehnologice din laborator catre industrie.

- Contracte bilaterale intre sectorul privat si centrele de cercetare si transfer tehnologic.
- ONG- initiative in legislatia cu privire la certificarea acestor produse.

Autoritatile publice: sa sprijine sectorul privat sa se asocieze

- Reducerea de taxe pentru initiativele noi pentru implementarea de noi produse cu valoare adaugata mare;

Sectorul privat- sa incerce sa se asocieze si sa aiba initiative in dezvoltarea de noi produse bazate pe materiile prime locale, care nu sunt folosite in acest moment.

Date identificare proiect potential

Titlul proiectului	Promotor	Parteneri	Valoare Totala Estimata	Posibila sursa de finantare
Utilizarea resturilor de mere ca sursa pentru obtinerea de antioxidanti si fibre solubile	Universitatile	Sectorul privat	Cercetare: 500.000 euro Dezvoltare industrială: 2-3.000.000 euro	Fonduri europene
Fabrica de peleti	Sectorul privat	-	Min. 300.000 euro in functie de capacitatea de productie	Fonduri europene, fonduri guvernamentale, fonduri private
De la fructe de padure la produse de sanatate si infrumusetare	Universitatile	Sectorul privat	Cercetare: 500.000 euro Dezvoltare industrială: 2-3.000.000 euro	Fonduri europene

3. Lipsa certificatelor de producator si lipsa certificarii produselor ecologice(altele decat cele din agricultura).

Descrierea oportunitatii de dezvoltare regionala oferita de provocare

- Exista o cerere mare de produse ecologice si de produse naturiste;
- Forta de munca si cunostinte traditionale disponibile;
- Odata ce au fost certificate produsele pot fi conectate la brandul local si promovate foarte usor prin campanii de promovare regional;
- Bune practici si cadrul legal (la nivel de UE) disponibile (ex. Trasabilitate, DOC, certificarea produselor ecologice, igiena alimentara);

Punctele tari regionale pe care a fost construita ideea de proiect – se va identifica in mod clar component de cercetare

- Retete traditionale pentru alimente care utilizeaza resurse regionale;
- Regiunea are un potential imens pentru produse ecologice culese din paduri sau din alte zone decat de pe terenurile agricole;

- Exista o diversitate de produse care ar putea fi produse din resursele locale (fructe de padure, ciuperci, mere salbatice, cirese salbatice, plante medicinale, plante aromatice, frunze si flori decorative, etc);
- Existenta centrelor de cercetare si a traditiilor in domeniu;
- Existia procesatori locali care utilizeaza materii prime ecologice (alimentare si nealimentare) care ar putea beneficia de certificare;

Punctele slabe regionale care trebuiesc avute in vedere – ref. la capacitate, resurse umane, infrastructura de afaceri sau cercetare

- Productie izolata/ producatori izolati;
- Variatii sezoniere a productiei;
- Lipsa cunostintelor despre produse organice, inclusive in sistemul educational;
- Lipsa de interes din partea marilor lanturi de retail pentru produse ecologice originare din regiune (cerere redusa si costuri mari);

Rolul fiecarui element al helixului cvadruplu in urmarirea acestei oportunitati

Universitatile:

- Idei de cercetare & educatia (aptitudini & sensibilizarea populatiei);
- promovare & consultanta pentru initiativele locale;
- dezvoltare tehnologica (certificarea proceselor si procedurilor);

Sectorul privat

- lobby pentru un cadru legal adecvat (ei sunt principalii beneficiari);
- promovarea ideilor certificate;
- existenta barierelor/limitarilor pentru vanzarea produselor/materiilor prime necertificate;

Autoritatile publice:

- sa propuna si sa promoveze un cadru legal adecvat pentru acest domeniu;
- incurajarea producatorilor de alimente ecologice (promovare, stimulente comerciale, sistem de monitorizare si control);
- educarea si cresterea gradului de constientizare a populatiei;

ONG

- promovarea sustenabilitatii folosirii de resurse natural locale;
- educarea si cresterea gradului de constientizare;
- promovarea sustenabilitatii si incluziunii sociale;
- monitorizarea aplicarii regulilor de certificare a productiei ecologice;

Date identificare proiect potential

Titlul proiectului	Promotor	Parteneri	Valoare Totala Estimata	Posibila sursa de finantare
Initiative legislative pentru certificarea originii produselor	Ministerul mediului- autoritatile publice	Universitatile, asociatiile de producatori, comunitatile locale, ONG-urile		Fonduri publice
Proiect pilot cu privire la avantajele certificarii	Universitatile	ONG-uri, asociatiile de producatori,		INTERREG

		asociatiile comerciale		
Digitalizarea- platforma digitala pentru marcele de produse organice	ONG- urile	4Helix	50 000	Fonduri europene
Proiect de branding local/regional	ONG-uri, Autoritatile publice	Comunitatile interesate		Diverse

4. Crearea unei platforme online prin care cei care obtin deseuri din activitatile agricole pot sa le publice pe platforma, gasind in acelasi timp cumparatori. De asemenea, tot pe platforma se pot publica idei de valorificare a deseurilor obtinute.

Descrierea oportunitatii de dezvoltare regionala oferita de provocare reducerea poluarii

- valorificarea superioara a deseurilor
- crearea de noi unitati productive si implicit cresterea locurilor de munca, avand ca impact scaderea somajului din zona
- incurajarea networking.ului
- satisfacerea unor nevoi de consum locale (aruncam lana de la oi, cumparam alta din import)

Punctele tari regionale pe care a fost construita idea de proiect – se va identifica in mod clar component de cercetare

- introducerea deseurilor in circuitul economic duce la cresterea veniturilor la dezvoltarea zonei
- crearea unui spatiu unde cererea se intalneste cu oferta
- facilitarea unui schimb de informatii care poate duce la generarea unor noi idei de afaceri

Punctele slabe regionale care trebuiesc avute in vedere – ref. la capacitate, resurse umane, infrastructura de afaceri sau cercetare

- nu toata lumea are acces la internet, mai ales in zona rurala
- rezistenta la schimbare - intrarea intr-un sistem asociativ

Rolul fiecarui element al helixului cvadruplu in urmarirea acestei oportunitati

Mediu academic- promovare
Mediu privat- promovare si implicare
ONG-uri- promovare
Autoritati publice locale- promovare si implicare pentru favorizarea dezvoltarii noilor afaceri care utilizeaza deseurile;

**5. Crearea lantului valoric in prelucrarea fibrelor liberiene (canepa, in)
– lipsa cultivatorilor, topitoriilor, filaturilor**

Descrierea oportunitatii de dezvoltare regionala oferita de provocare

- Beneficiem de teren agricol si conditii climatice compatibile/favorabile acestor culturi
- Exista traditie (au mai fost cultivate in aceasta regiune)
- Pot fi valorificate in totalitate partile plantei
- Beneficiem de forta de munca in mediul rural

Punctele tari regionale pe care a fost construita ideea de proiect – se va identifica in mod clar component de cercetare

- Centru de cercetare Stejarul
- Universitatea Gheorghe Asachi Iasi, Facultatea de textile, pielarie si confectii
- Liceul Mihai Bancescu din Falticeni – clasa de confectii

Punctele slabe regionale care trebuiesc avute in vedere – ref. la capacitate, resurse umane, infrastructura de afaceri sau cercetare

Rolul fiecarui element al helixului cvadruplu in urmarirea acestei oportunitati

Academic – cercetare in acest domeniu

APL – sa faciliteze investitiile

Mediul Privat – sa isi manifeste interesul si sa aplice ideile inovatoare din mediul academic

ONG –

Idei de proiect:

1. Infiintare cooperative pentru cultivarea plantelor textile (in, canepa)
2. Cursuri de instruire, asistenta tehnica si formare profesionala in acest domeniu
3. Infiintare topitorie (hala prelucrare, achizitie utilaje)

6. Infiintarea de Cooperative in componenta carora sa fie fermieri care sa produca pentru comunitate (peleti si produse biocombustibile)

Descrierea oportunitatii de dezvoltare regionala oferita de provocare

In acest moment in intreaga regiune exista cantitati enorme de biomasa care ramane pe terenurile agricole si este incorporata (in cel mai bun caz) in solul agricol sau este arsa.

Datorita scumpirii surselor de incalzire se remarca necesitatea de gasire a unor solutii pentru resurse regenerabile si mai ieftine.

Prin crearea de micro fabrici de procesare a biomasei se poate rezolva diverse probleme:

- Cu privire la protejarea mediului inconjurator
- Asigurarea de noi locuri de munca
- Asigurarea de protectie sociala pentru persoane defavorizate
- Cresterea veniturilor comunitatilor locale

Incadrarea in lantul valoric agricol, plecand de la semanat si finalizat cu distribuirea produselor din biomasa catre comunitatea locala .

Aplicarea sistemului economiei circulare sprijina toate problemele enumerate mai sus.

Punctele tari regionale pe care a fost construita ideea de proiect – se va identifica in mod clar component de cercetare

- a. Existenta din belsug a resturilor vegetale ramase pe camp dupa recoltare;
- b. Existenta problemelor de mediu cu privire la arderea acestor deseuri
- c. Masa mare de someri in mediul rural
- d. Cresterea preturilor la sursele de incalzire
- e. Multe persoane in varsta, cu lipsuri financiare, care au nevoie de suport

Punctele slabe regionale care trebuiesc avute in vedere – ref. la capacitate, resurse umane, infrastructura de afaceri sau cercetare

- a. Lipsa fondurilor de investitii necesare
- b. Lipsa personalului calificat in acest domeniu
- c. Lipsa implicarii active a mediului academic si a autoritatilor locale.
- d. Lipsa unor exemple practice

Rolul fiecarui element al helixului cvadruplu in urmarirea acestei oportunitati

- Autoritatile locale: asigurarea infrastructurii de colectare a biomasei si asigurarea retelei de distribuire a brichetelor pentru persoanele aflate in dificultate
- Mediul academic: asigurarea personalului calificat precum si a know-how-ului necesar infiintarii unor astfel de companii
- Mediul de afaceri: asigurarea accesului la biomasa si implicarea activa in achizitionarea utilajelor de prelucrare;
- ONG: sustinerea distribuirii si informarea persoanelor in varsta despre proiect

7. BUKOWINA AGRIFOOD - NORTH EAST SYMBIOSIS PLATFORM

(Platforma pentru promovarea turismului prin sustinerea producatorilor agricoli mici si mijlocii)

Descrierea oportunitatii de dezvoltare regionala oferita de provocare

Regiunea beneficiaza de o retea de turism cu potential consistent de dezvoltare create in jurul unor obiective turistice aflate in patrimoniul UNESCO. Din punct de vedere agricol, regiunea Nord-Est este recunoscuta pentru numarul mare de producatori individuali, ferme mici si mijlocii care intampina probleme in a valorifica productiei agricole de calitate superioara.

Platforma are in vedere crearea unor simbioze intre mediul agricol, turism, mediul universitar, institutii publice abilitate in vederea unui sistem integrat de valorificare a potentialului agro-alimentar din regiunea Nord-Est prin intermediul operatorilor de turism.

Platforma va facilita crearea unui lant scurt de aprovizionare intre producatorul agricol si consumatorul final, si oportunitati de colaborare pe termen lung, precum si interconectarea la platforme similare din spatiul UE.

Platforma va permite relationarea eficienta intre operatorii de turism regionali pe partea de oferta de cazare/ masa si, respectiv, grupul producatorilor agricoli pe parte de valorificare si echilibrare inteligenta a productiei proprii.

Punctele tari regionale pe care a fost construita idea de proiect – se va identifica in mod clar component de cercetare

- Zona de Nord-Est este preponderant Agricola
- Bucovina este una dintre zonele turistice remarcabile in Romania
- Exista doua universitati cu capacitate de generare a cercetarii si inovarii in domeniile vizate

Punctele slabe regionale care trebuiesc avute in vedere – ref. la capacitate, resurse umane, infrastructura de afaceri sau cercetare

- Regiunea de Nord-Est este una dintre cele mai sarace euro regiuni
- Numar mare de populatie tanara din zona rurala plecata in mobilitati de munca in spatiul European
- Fermele existente nu indeplinesc conditiile de autorizare in vederea valorificarii productiei proprii
- Reticenta in asociere a fermierilor
- Absenta colaborarii / cunoasterii intre actorii din turism si cei din domeniul agricol
- Lipsa transparentei si colaborarii intre institutiile abilitate in vederea autorizarii fermierilor
- Lipsa colaborarii intre institutiile de cercetare si mediul privat

Rolul fiecarui element al helixului cvadruplu in urmarirea acestei oportunitati

Mediul privat cu componenta agricola si de turism:

- Inscrierea pe platforma a fermierilor si operatorilor din turism si actualizarea permanenta a informatiilor

Componenta universitara

- Pregatire de specialitate pe antreprenariat, marketing
- Oferirea de solutii inovative pentru valorificarea superioara a produselor
- Suport in vederea identificarii retetelor traditionale si redactarea caietului de sarcini
- Implicarea tinerilor studenti masteranzi si doctoranzi in ambele domenii atat prin cercetare cat si prin deschiderea de startup-uri

Componenta administratie publica

- Identificarea potentialilor aplicanti
- Oferirea de consultanta si formare profesionala pe domeniul agricol, managementul resurselor
- Redactarea unui ghid de bune practici in vederea autorizarii / certificarii

Componenta ONG

- Promovarea turismului in zona
- Oferirea de servicii integrate: masa, transport, cazare si timp liber

Diseminarea informatiei va fi realizata de toti partenerii.

8 Platforma privind urmarirea trasabilitatii produselor alimentare

Descrierea oportunitatii de dezvoltare regionala oferita de provocare

- Educarea cumparatorului privind consumarea de produse calitativ superioare sanatoase
- Promovarea produselor locale calitative cu origine cunoscuta
- Cresterea veniturilor producatorilor zonali/locali
- Eliminarea de pe piata a acelor produse de origine si calitate indoielnica

Punctele tari regionale pe care a fost construita idea de proiect – se va identifica in mod clar component de cercetare

- Existenta unei infrastructuri universitare de profil
- Statiune de Cercetare Agricola (Banca de Resurse Genetice Vegetale)
- Companii IT cu expertiza in domeniul agro-alimentar
- Experienta privind dezvoltarea si implementare de proiecte internationale din domenii conexe
- Potentialul zonal

Punctele slabe regionale care trebuiesc avute in vedere – ref. la capacitate, resurse umane, infrastructura de afaceri sau cercetare

- Slaba educatie a cumparatorului
- Slaba educatie a producatorului
- Lipsa informarii

Rolul fiecarui element al helixului cvadruplu in urmarirea acestei oportunitati

- Academic – rol educational
- ONG – rol de informare
- APL – rol consultativ / finantare sau co-finantare

- Privat – rol in dezvoltarea/implementare platformei IT

Date identificare proiect potential

BONAFIDE – <http://bonafide.assist.ro>

Proiect finantat in cadrul programului EUREKA-EUROSTARS ce urmareste cresterea increderii consumatorului in lanturile de aprovizionare cu produse alimentare. Proiect finalizat in Mai 2016 avand ca rezultat crearea unei platforme si respective aplicatii mobile prin care consumatorul are acces la aceste informatii.

TESS – Towards European Social Sustainability – www.tess-tranzition.eu

Un proiect FP7 privind constientizarea consumarii produselor de origine BIO locale

ANEXA 1: ABORDAREA METODOLOGICA

Aceasta anexa descrie in detaliu dinamica celor doua exercitii participative.

Exercitiul participativ nr. 1

Obiectivul sesiunii: Identificarea provocarilor regionale in relatia cu tema grupului de lucru. Fiecare participant va numi o provocare cu care se confruntă organizația din care face parte, care ar putea fi rezolvata cu o soluție tehnologică. Accentul trebuie pus pe provocare, nu pe soluția tehnologică.

Principii de lucru: Sesiunea va include timp de gandire individual, prezentari individuale ale provocărilor identificate, precum si un proces de construire a consensului, conform pasilor urmatoari:

- Repartizarea in grupuri de lucru tematice in functie de interesul pentru una din cele 4 teme prestabilite;
- Scurta prezentare expert/moderator in cadrul fiecarui grup de lucru tematic;
- Turul mesei (prezentarea participantilor);
- Identificarea individuala a provocarilor;
- Prezentarea provocarilor;
- Clusterizarea provocarilor in 3 mari categorii (provocarile identificate se grupeaza in 3 categorii in functie de similitudinile/complementaritatile acestora; in cazul in care, in urma clusterizarii reies mai mult de 3 categorii de provocari, se va efectua un vot in randul participantilor pentru stabilirea unui Top 3 provocari prioritare – fiecare participant va acorda un calificativ (de la 1 la 3) celor mai importante provocari din

cele clusterizate);

- Formarea subgrupurilor ce vor adresa cate una din cele 3 provocari.

Factori de sprijin: fiecare grup de lucru tematic va fi sprijinit de un **moderator** care va conduce si facilita discutia dintre participanti, precum si de catre un **secretar** care va inregistra si colecta rezultatele relevante ale sesiunii.

Echipamente si dotari: Fiecare grup de lucru tematic va avea un proiector conectat la un computer pentru ca secretarul sa-si indeplineasca sarcinile, precum si flipchart, bilete autoadezive (*post it*) colorate (fiecare culoare va corespunde unui sector al cvadruplului helix – **Cercetare/Academic**, **sectorul public**, **sectorul privat**, **ONG-uri**), hartie de scris pentru moderator si participanti.

Exemplu Fisa provocarii

Tipul organizatiei reprezentate – va rugam sa bifati	
Cercetare, Academic	x
Privat	
Public	
ONG	

Titlul provocării:

Corelarea cerintelor dictate de piata fortei de munca cu oferta educationala

Descrierea provocării și impactul acesteia asupra regiunii:

Piata fortei de munca releva personal a carei pregatire nu este conforma cu un set minimal de competente

- 1) Lipsa sau gradul scazut al competentelor absolventilor
- 2) Dificultatea integrarii pe piata fortei de munca
- 3) Cresterea cheltuielilor entitatilor economice publice/private cu specializarea personalului
- 4) Incetinirea ritmului de dezvoltare a regiunii

Rezumat al sarcinilor moderatorului

Etapele exercitiului	Rolul moderatorului
1. Scurta prezentare expert	Prezentarea experientei relevante pentru tema discutiei (10 min.)
2. Turul mesei	Invita fiecare participant sa se prezinte
3. Prezentare exercitiu si facilitare discutie participanti	Indruma participantii sa completeze Fisa provocarii si ii invita sa prezinte provocarea identificata (1-2 min./participant) Se asigura ca post it-urile completate de acestia sunt plasate pe flipchart

4. Clusterizare provocari	Grupeaza provocarile identificate in 3 categorii in functie de similitudinile acestora; daca este cazul, supune la vot pentru TOP 3 provocari prioritare.
5. Formarea subgrupurilor	Repartizarea participantilor in 3 subgrupuri in functie de preferintele acestora cu privire la provocarile clusterizate anterior

Rezumat al sarcinilor participantilor

Etapele exercitiului	Rolul participantilor
1. Repartizarea in grupuri de lucru tematice	Identificarea grupului de lucru care corespunde interesului individual (una din cele 4 mese tematice)
2. Turul mesei	Fiecare participant se prezinta interlocutorilor sai
3. Identificarea individuala a provocarilor de catre participantii	Completarea "Fisei provocarii" si notarea titlului pe un post-it de culoarea corespundenta sectorului din care face parte
4. Prezentarea provocarilor identificate	Prezentarea provocarii in timpul alocat (1-2 min.) plasarea biletului autoadeziv (<i>post it</i>) pe flip-chart
5. Clusterizare provocari	Votarea provocarilor expuse in functie de prioritatile regionale
6. Formarea subgrupurilor	Implicarea activa in discutie si selectarea unui subgrup de lucru din care sa faca parte in functie de interesul privind provocarile clusterizate in pasul anterior

Rezumat al sarcinilor secretarului

Etapele exercitiului	Rolul participantilor
1. Repartizarea in grupuri de lucru tematice	Se asigura ca masa este semnalizata cu denumirea temei corespunzatoare grupului de lucru si ca participantii pastreaza optiunea selectata initial
2. Turul mesei	Noteaza numele participantilor in tabelul <i>Provocari identificate</i>
3. Identificarea individuala a provocarilor de catre participantii	Se asigura ca fiecare participant primeste Fisa Provocarii pentru completare
4. Prezentarea provocarilor identificate	<ul style="list-style-type: none"> - Se asigura ca fiecare participant noteaza titlul provocarii pe post-it de culoarea corespunzatoare sectorului din care face parte si este afisat pe flipchart - Noteaza provocarile prezentate de participantii in tabelul <i>Provocari identificate</i>
5. Clusterizare provocari	<ul style="list-style-type: none"> - Noteaza provocarile clusterizate in tabelul <i>Preferinte provocari</i> - Noteaza calificativele acordate de participantii provocarilor clusterizate si efectueaza Top 3 Provocari prioritare
6. Formarea subgrupurilor	Noteaza in tabel <i>Repartizare subgrupuri</i> cele 3 provocari finale si

	componenta subgrupurilor
--	--------------------------

Provocari identificate		
Titlul provocarii	Numele participantului	Reprezentant al sectorului
Provocarea 1		
Provocarea 2		
Provocarea 3		
Provocarea 4		

Preferinte provocari					
Challenge title	Participant name (initials)				
Provocarea 1	EM	LC	KH		
Provocarea 2	GM	LB	LC	MB	
Provocarea 3	KH	MB			
Provocarea 4	KH	GM			

Repartizare subgrupuri	
Provocarea	Compozitia grupului
Provocarea 1	1 cercetare/academic, 2 privati, 1 ONG
Provocarea 2	1 public, 1 privat, 1 cercetare/academic
Etc.	

Exercițiu participativ nr. 2

Scopul sesiunii: Subgrupurile definite in cadrul exercițiului 1 vor elabora fisele de “Idee de dezvoltare regionala”. Prin intermediul acestora, membrii subgrupurilor vor identifica si reflecta asupra modalităților de abordare a provocărilor identificate anterior astfel încât acestea sa fie corelate cu Strategia de Specializare Inteligenta (RIS3) (prin intermediul acestor fișe putem deduce apoi potențialul regiunii și percepția părților interesate si pot fi creionate potientiale viitoare proiecte).

Dinamica sesiunii: Subgrupurile vor dezbate si completa fisa “Idee de dezvoltare regionala”. Procesul consta in următoarele etape:

- Împărțirea in subgrupuri pentru completarea fisei “Idee de dezvoltare regionala”;
- Completarea fisei „Idee de dezvoltare regionala”;
- Raportare interna către grupul de lucru tematic;
- Moderatorul va prezenta un raport de activitate si cele 3 Idei de Dezvoltare Regionala in cadrul sesiunii plenare de incheiere.

Sprijin: Fiecare grup de lucru tematic va fi sprijinit de către același **moderator** (care va raporta activitatea la finalul sesiunii in plen) si de către un **secretar** care va înregistra si colecta rezultatele relevante ale sesiunii de lucru.

Echipamente si dotări: Fiecare grup de lucru tematic va avea un proiector conectat la un computer

pentru secretarul care trebuie sa-si duca la îndeplinire sarcinile precum si un flipchart, post-it-uri, etc care vor sprijini activitatea moderatorului si a participanților.

Fiecare subgrup va avea si un **computer**, conectat la internet, care va putea fi folosit pentru completarea fisei "Idee de Dezvoltare Regionala".

Rezumat al sarcinilor moderatorului

Etapele exercitiului	Rolul moderatorului
1. Repartizarea in subgrupuri a participantilor si monitorizarea completarii fisei "Idee de Dezvoltare Regionala"	Se asigura ca membrii celor 3 subgrupuri participa activ la completarea fiselor si intervine acolo unde este cazul cu propuneri/sugestii
2. Raportare Idei de Dezvoltare Regionala in plen	Prezentarea in sesiunea plenara de incheiere a raportului de activitate si a celor 3 idei de dezvoltare regionala explorate de cele 3 subgrupuri

Rezumat al sarcinilor participanților

Etapele exercițiului	Rolul participanților
1. Repartizarea in subgrupuri si completarea fisei "Idee de Dezvoltare Regionala"	Fiecare participant se va implica activ in completarea fisei din cadrul subgrupului la care a fost repartizat; Fiecare subgrup va numi un reprezentant care sa completeze fisa in format electronic pe laptop
2. Raportare internă către grupul de lucru tematic	Reprezentantul fiecarui subgrup va raporta grupului initial rezultatele completarii fisei „Idee de Dezvoltare Regionala”

Rezumat al sarcinilor secretarului

Etapele exercițiului	Rolul participanților
1. Repartizarea in subgrupuri si completarea fisei "Idee de Dezvoltare Regionala"	Se asigura ca fiecare subgrup are un laptop pe care sa poata completa fisa "Idee de Dezvoltare Regionala" Pregateste documentul cu fisa de completat
2. Raportare internă către grupul de lucru tematic	Imediat dupa raportare, colecteaza toate cele 3 fise de Idei de Dezvoltare Regionala si le centralizeaza intr-un folder comun cu fisierul „Centralizare Provocari Regionale”